

§ 9:9

Granskning av program för uppföljning av privata utförare - Byggnadsnämndens yttrande

Sammanfattning

Byggnadsnämnden redogör i yttrandet bl.a. för hur uppföljning sker och har skett samt vilka åtgärder nämnden vidtagit och avser vidta med anledning av rapporten. Även vissa förändringar som skett under den period rapporten avser samt efter denna period omnämns i yttrandet.

Beslut

Byggnadsnämndens beslut

Byggnadsnämnden överlämnar föreliggande yttrande till Österåkers kommuns revisorer.

Omedelbar justering

Paragrafen är föremål för omedelbar justering

Bakgrund

Byggnadsnämnden har i mars 2018, i likhet med övriga berörda nämnder samt kommunstyrelsen, emottagit en granskningsrapport från kommunens revisorer. Byggnadsnämnden har tidigare, vid sammanträde 2018-05-22, 5:11, fört till protokoll att; nämnden har läst rapporten, tar till sig synpunkterna i sitt fortsatta arbete, och avser återkomma i frågan under hösten.

Den utförda granskningen hade att besvara följande revisionsfråga: *Säkerställer nämnder och styrelse en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare och ges allmänheten tillräcklig insyn i privata utförares verksamhet?*

Kommunfullmäktige antog den 15 juni 2015 *Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun*. I programmet anges tre typer av uppföljning som ska genomföras regelbundet – Utförarmöten, Verksamhetsbesök och Fördjupad uppföljning. Enligt programmet ska nämnderna utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Planen ska bifogas nämndens verksamhetsplan och följas upp och redovisas i samband med delårsrapportering och årsredovisning.

I samband med att kommunfullmäktige antog programmet beslutades också att uppdras till berörda nämnder, styrelser och bolag att senast i verksamhetsplan 2016 upprätta en uppföljnings- och utvärderingsplan. I revisionsrapporten konstateras att i ingen nämnds verksamhetsberättelse för 2016 redogörs för uppföljning av en plan för uppföljning av verksamhet som bedrivs av privata utförare. Det noteras att av en tjänsteskrivelse från Budget- och kvalitetsenheten framgår, att under 2016 (programmets första giltighetsår) noterats brister i efterlevnad – och att möjlig orsak till detta var att programmet beslutades sent på året och att budget- och plandokument för 2016 i princip redan var beslutade. För 2017 konstateras att de flesta nämnder (däribland Byggnadsnämnden) valt att använda en mall som tagits fram av Budget- och kvalitetsenheten.

I rapporten kan avseende byggnadsnämnden läsas; att i dess plan för uppföljning och tillsyn av upphandlad verksamhet, innehåll enligt kommunfullmäktiges program på fyra punkter av sju bedöms framgå. Gällande punkten *Tidplan* bedöms detta framgå delvis, emedan gällande punkterna *Särskilda granskningsområden* och *Former för återkoppling* bedömningen är att detta anges ej.

I rapportens avslutande sammanfattande bedömning kan bl.a. läsas att svaret på revisionsfrågan är att nämnder och styrelser *i delar* säkerställer en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare och att allmänheten ges tillräcklig insyn i privata utförares verksamhet.

För att utveckla uppföljning och kontroll rekommenderas följande:

- Förbättra redovisningen av resultatet av uppföljningar
- Förbättra återkoppling och rapportering till respektive nämnd
- Förbättra möjligheterna för allmänheten att få tillgång till uppföljningarnas resultat.

Nämndens slutsatser

Inledningsvis gällande år 2016 kan konstateras att byggnadsnämnden 2015-09-22, § 8:7 beslutade att, som komplettering till förslag till Budget 2016, verksamhetsplan 2017-2018, till kommunstyrelsen överlämna Uppföljnings- och utvärderingsplan (Program för uppföljning och insyn). I denna plan anges två ansvarsområden, Samhällsbetalda resor samt Bostadsanpassningsbidrag. Vidare kan läsas att redan då gällande rutiner ska utgöra nämndens uppföljnings- och utvärderingsplan. I planen anges avtalslängder, uppföljningsfrekvens m.m. Av planen framgår också att kommunens upphandlingsenhet ansvarar för uppföljningsmöten. Olyckligtvis bortföll, i och vid denna plans tillkomst, verksamheten Parkeringsövervakning – uppföljning etc. avseende denna verksamhet har dock skett i enlighet med avtal. I likhet med flertalet/alla? övriga nämnder så har uppföljning ej skett i samband med verksamhetsberättelse för 2016

Avseende år 2017 har plan för uppföljning och tillsyn av upphandlad verksamhet 2017 bilagerats nämndens verksamhetsplan. I samband med delårsbokslut och verksamhetsberättelse har dock inte någon särskild uppföljning redovisats, vilket får anses vara en brist. En tänkbar förklaring till detta är att i mallar och anvisningar för delårsbokslut och verksamhetsberättelse punkter gällande detta saknats.

Vid avstämning, med respektive verksamhet, inför detta yttrande har följande kunnat konstateras avseende årtidnad av 2017 års plan för uppföljning och tillsyn:

- **Samtrans** med uppdrag skol & handikapptransporter - avstämningsmöten (beställare och utförare) har skett fyra gånger, även upphandlingsenheten ska närvara. Härvid hanteras och genomgås avvikelser på individnivå.
- **Nokas** med uppdrag parkeringsövervakning hade endast uppdraget under årets första månad, varefter uppdraget övergick till **Securitas**.

Förvaltningen har och har haft leverantörmöten där avtalsansvarig samt ansvarig upphandlare ges tillfälle att delta. I övrigt följs leveranser upp genom stickprovskontroll i Transportstyrelsens ekonomiska redovisning (samt kommunens ekonomisystem).

- **NTF** (Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande) anges i planen ha tre uppdrag: trafiksäkerhetsutbildning, trafikmätning samt markentreprenad.

Trafiksäkerhetsutbildning genomfördes med fem stycken skolklasser, årskurs fyra, efter att samtliga kommunens (kommunala och privata) fjärdeklasser erbjudits deltagande.

Trafikmätning utfördes ej 2017 då leverantör saknades (Mätning har skett under 2018).

Markentreprenad har felaktigt angetts under byggnadsnämnden och NTF, men ska rätteligen sortera under kommunstyrelsen som följaktligen har att hantera uppföljningen.

Vad gäller verksamheten bostadsanpassningsbidrag så anges i 2017 års plan tre avtal; Bostadsbyggen i Norrtälje AB, Trygg direkt samt Dekra Industrial AB. Avtalen med de två första upphörde 2016-05-31 och avtalet med Dekra Industrial AB upphörde 2017-06-30. Den rutin som följts har inneburit att i samtliga fall där bidragstagaren inte är nöjd med det utförda, gör handläggaren platsbesök. Platsbesök görs i princip även i alla övriga ärenden, utom de som avser de allra enklaste åtgärderna som t.ex. borttagande av trösklar och montering av spisvakt. I regel har därutöver skett årliga avstämningsmöten med utförarna.

Vidare gällande bostadsanpassningsbidrag gäller en nyordning innebärande att kommunen inte längre har några upphandlade avtal, utan i princip ska alla beställningar av åtgärder göras av bidragstagaren själv. Av detta följer att verksamheten framledes ej torde komma att omfattas av program för uppföljning och tillsyn – utan att uppföljning kommer att ske i annan form.

Utifrån de ovan angivna rekommendationer som ges i rapporten, så avser nämnden framöver att i verksamhetsberättelserna redovisa uppföljning av respektive leverantör och uppdrag. Härigenom är nämndens bedömning att det ger en tydlig förbättring gällande det som rekommendationerna avser. Nämnden kommer också att anmoda förvaltningen att se över behovet av särskilda granskningsområden. Slutligen vill nämnden påtala lämpligheten av att det framledes i kommunens mallar och anvisningar för verksamhetsberättelser, inarbetas avsnitt för sådana uppföljningar som de här i rapporten aktuella.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsnämnden

Datum 2018-10-16

Dnr *BN12 2018/0014 (37)*

Till Byggnadsnämnden

Granskning av program för uppföljning av privata utförare - Byggnadsnämndens yttrande

Sammanfattning

Byggnadsnämnden redogör i yttrandet bl.a. för hur uppföljning sker och har skett samt vilka åtgärder nämnden vidtagit och avser vidta med anledning av rapporten. Även vissa förändringar som skett under den period rapporten avser samt efter denna period omnämns i yttrandet.

Beslutsförslag

Byggnadsnämndens beslut

Byggnadsnämnden överlämnar föreliggande yttrande till Österåkers kommuns revisorer.

Bakgrund

Byggnadsnämnden har i mars 2018, i likhet med övriga berörda nämnder samt kommunstyrelsen, emottagit en granskningsrapport från kommunens revisorer. Byggnadsnämnden har tidigare, vid sammanträde 2018-05-22, 5:11, fört till protokoll att; nämnden har läst rapporten, tar till sig synpunkterna i sitt fortsatta arbete, och avser återkomma i frågan under hösten.

Den utförda granskningen hade att besvara följande revisionsfråga: *Säkerställer nämnder och styrelse en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare och ges allmänheten tillräcklig insyn i privata utförare verksamhet?*

Kommunfullmäktige antog den 15 juni 2015 *Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun*. I programmet anges tre typer av uppföljning som ska genomföras regelbundet – Utförarmöten, Verksamhetsbesök och Fördjupad uppföljning. Enligt programmet ska nämnderna utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Planen ska bifogas nämndens verksamhetsplan och följas upp och redovisas i samband med delårsrapportering och årsredovisning.

I samband med att kommunfullmäktige antog programmet beslutades också att uppdras till berörda nämnder, styrelser och bolag att senast i verksamhetsplan 2016 upprätta en uppföljnings- och utvärderingsplan. I revisionsrapporten konstateras att i ingen nämnds verksamhetsberättelse för 2016 redogörs för uppföljning av en plan för uppföljning av verksamhet som bedrivs av privata utförare. Det noteras att av en tjänsteskrivelse från Budget- och kvalitetsenheten framgår, att under 2016 (programmets första giltighetsår) noterats brister i efterlevnad – och att möjlig orsak till detta var att programmet beslutades sent på året och att budget- och plandokument för 2016 i princip redan var beslutade. För 2017 konstateras att de flesta nämnder (däribland Byggnadsnämnden) valt att använda en mall som tagits fram av Budget- och kvalitetsenheten.

Tjänsteutlåtande

I rapporten kan avseende byggnadsnämnden läsas; att i dess plan för uppföljning och tillsyn av upphandlad verksamhet, innehåll enligt kommunfullmäktiges program på fyra punkter av sju bedöms framgå. Gällande punkten *Tidplan* bedöms detta framgå delvis, emedan gällande punkterna *Särskilda granskningsområden* och *Former för återkoppling* bedömningen är att detta anges ej.

I rapportens avslutande sammanfattande bedömning kan bl.a. läsas att svaret på revisionsfrågan är att nämnder och styrelser *i delar* säkerställer en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare och att allmänheten ges tillräcklig insyn i privata utförares verksamhet.

För att utveckla uppföljning och kontroll rekommenderas följande:

- Förbättra redovisningen av resultatet av uppföljningar
- Förbättra återkoppling och rapportering till respektive nämnd
- Förbättra möjligheterna för allmänheten att få tillgång till uppföljningarnas resultat.

Förvaltningens slutsatser

Inledningsvis gällande år 2016 kan konstateras att byggnadsnämnden 2015-09-22, § 8:7 beslutade att, som komplettering till förslag till Budget 2016, verksamhetsplan 2017-2018, till kommunstyrelsen överlämna Uppföljnings- och utvärderingsplan (Program för uppföljning och insyn). I denna plan anges två ansvarsområden, Samhällsbetalda resor samt Bostadsanpassningsbidrag. Vidare kan läsas att redan då gällande rutiner ska utgöra nämndens uppföljnings- och utvärderingsplan. I planen anges avtalslängder, uppföljningsfrekvens m.m. Av planen framgår också att kommunens upphandlingsenhet ansvarar för uppföljningsmöten. Olyckligtvis bortföll, i och vid denna plans tillkomst, verksamheten Parkeringsövervakning – uppföljning etc. avseende denna verksamhet har dock skett i enlighet med avtal. I likhet med flertalet/alla? övriga nämnder så har uppföljning ej skett i samband med verksamhetsberättelse för 2016

Avseende år 2017 har plan för uppföljning och tillsyn av upphandlad verksamhet 2017 bilagerats nämndens verksamhetsplan. I samband med delårsbokslut och verksamhetsberättelse har dock inte någon särskild uppföljning redovisats, vilket får anses vara en brist. En tänkbar förklaring till detta är att i mallar och anvisningar för delårsbokslut och verksamhetsberättelse punkter gällande detta saknats.

Vid avstämning, med respektive verksamhet, inför detta yttrande har följande kunnat konstateras avseende åttioend av 2017 års plan för uppföljning och tillsyn:

- **Samtrans** med uppdrag skol & handikapptransporter - avstämningsmöten (beställare och utförare) har skett fyra gånger, även upphandlingsenheten ska närvara. Härvid hanteras och genomgås avvikelser på individnivå.
- **Nokas** med uppdrag parkeringsövervakning hade endast uppdraget under årets första månad, varefter uppdraget övergick till **Securitas**.

Förvaltningen har och har haft leverantörmöten där avtalsansvarig samt ansvarig upphandlare ges tillfälle att delta. I övrigt följs leveranser upp genom stickprovskontroll i Transportstyrelsens ekonomiska redovisning (samt kommunens ekonomisystem).

Tjänsteutlåtande

- **NTF** (Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande) anges i planen ha tre uppdrag: trafiksäkerhetsutbildning, trafikmätning samt markentreprenad.

Trafiksäkerhetsutbildning genomfördes med fem stycken skolklasser, årskurs fyra, efter att samtliga kommunens (kommunala och privata) fjärdeklasser erbjudits deltagande.

Trafikmätning utfördes ej 2017 då leverantör saknades (Mätning har skett under 2018).

Markentreprenad har felaktigt angetts under byggnadsnämnden och NTF, men ska rätteligen sortera under kommunstyrelsen som följaktligen har att hantera uppföljningen.

Vad gäller verksamheten bostadsanpassningsbidrag så anges i 2017 års plan tre avtal; Bostadsbyggen i Norrtälje AB, Trygg direkt samt Dekra Industrial AB. Avtalen med de två första upphörde 2016-05-31 och avtalet med Dekra Industrial AB upphörde 2017-06-30. Den rutin som följts har inneburit att i samtliga fall där bidragstagaren inte är nöjd med det utförda, gör handläggaren platsbesök. Platsbesök görs i princip även i alla övriga ärenden, utom de som avser de allra enklaste åtgärderna som t.ex. borttagande av trösklar och montering av spisvakt. I regel har därutöver skett årliga avstämningsmöten med utförarna.

Vidare gällande bostadsanpassningsbidrag gäller en nyordning innebärande att kommunen inte längre har några upphandlade avtal, utan i princip ska alla beställningar av åtgärder göras av bidragstagaren själv. Av detta följer att verksamheten framledes ej torde komma att omfattas av program för uppföljning och tillsyn – utan att uppföljning kommer att ske i annan form.

Utifrån de ovan angivna rekommendationer som ges i rapporten, så avser nämnden framöver att i verksamhetsberättelserna redovisa uppföljning av respektive leverantör och uppdrag. Härigenom är nämndens bedömning att det ger en tydlig förbättring gällande det som rekommendationerna avser. Nämnden kommer också att anmoda förvaltningen att se över behovet av särskilda granskningsområden. Slutligen vill nämnden påtala lämpligheten av att det framledes i kommunens mallar och anvisningar för verksamhetsberättelser, inarbetas avsnitt för sådana uppföljningar som de här i rapporten aktuella.

Kent Gullberg

Samhällsbyggnadschef

Robert Blomdahl

Förvaltningsjurist